

ЗВІТ
громадської організації
“Українська природоохоронна група”
за 2019 р.

Громадська організація “Українська природоохоронна група” (Ukrainian Nature Conservation Group, UNCG) була зареєстрована у 2018 році. Установчі збори відбулись 2 березня, до реєстру громадських організацій включена 19 березня 2018 року. Довідка платника податків отримана 5 травня 2018 року.

Головною метою Організації є об’єднання зусиль науковців, експертів та громадських активістів задля охорони біорізноманіття, збереження та розвитку природно-заповідного фонду, впровадження в Україні міжнародного природоохоронного законодавства.

Проекти

1.2. Розвиток мережі Emerald в Україні.

Проект «Розвиток громадських екологічних організацій та їх співпраці для розширення мережі Емеральд в Україні» (1.06.2018-31.05.2019), що реалізовувався Фондацією Природна Спадщина (Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze, Польща) у співпраці з членами UNCG, проект співфінансується Польсько-Американським Фондом Свободи в рамках програми RITA – «Зміни в регіоні», яку реалізує Фонд «Освіта для демократії». Результати проекту.

Проект “Збереження Карпатської Пуці” реалізовувався у співпраці членів UNCG з Фондацією Природна Спадщина і WWF Польщі; частина проекту що стосується розробки перспективних територій мережі Емеральд в Україні..

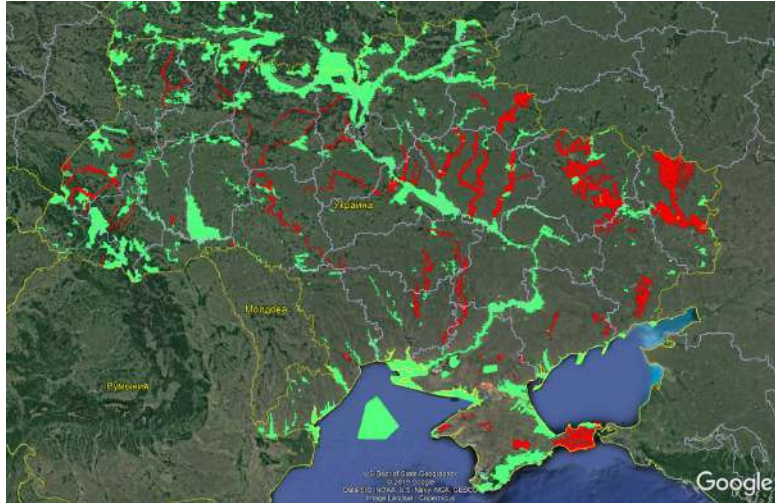
3. **«Національний парк і громади: відкриємо світу красу найбільшої пустелі Європи»** здобув перемогу в рамках «Програми екологічних громадських ініціатив для Сходу та Заходу України, фаза 2», що був реалізований Західноукраїнським ресурсним центром спільно з Міністерством екології та природних ресурсів України за підтримки Міністерства закордонних справ Чеської республіки.

Результатом проекту стала закупка обладнання для еко-класу, виготовлення просвітницьких плакатів в адміністрації НПП, створення відеоролика та видання фотоальбому.

4. **«Assessment of conservation status of habitats important for reptiles within the Southern Bug eco-corridor in the Steppe zone of Ukraine»** в рамках конкурсу - Rufford Small Grant (ID 28002-1, https://www.rufford.org/projects/oleksandra_oskyrko).

Напрямок “Emerald Network”

1. На початку року разом з Мінприроди України доопрацювали пропозиції про оголошення додаткових 106 смарагдових сайтів. До цієї роботи був залучений 41 фахівець. Міністерство номінувало всі зазначені території на включення до складу мережі. Після проведення біогеографічних семінарів з оцінки достатності мережі (члени Групи були організаторами

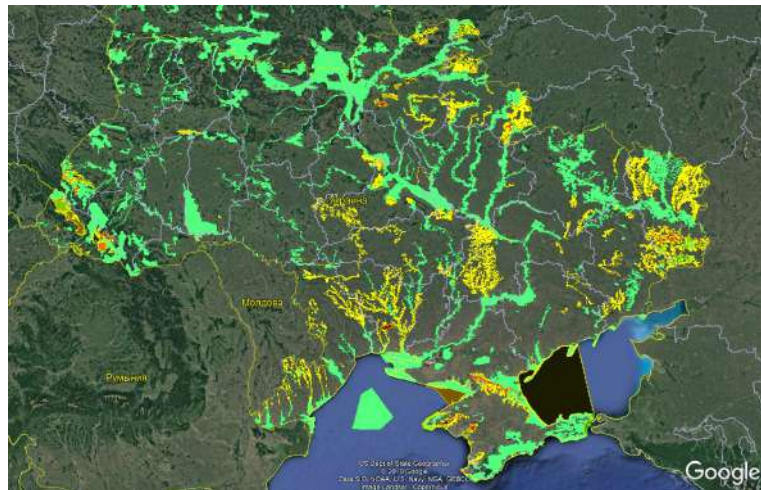

національного семінару (лінк на сайті Мінприроди) і учасниками делегації України на міжнародному), всі 106 територій загальною площею 1,6 млн га були включені до мережі 4 грудня 2019 року (документ, список). Крім того, на міжнародному біогеографічному семінарі в Мінську за нашими обґрунтуваннями низка видів та оселищ були визнані такими, для яких необхідне розширення мережі. також, близько 40 видів, що раніше мали статус “Достатньо охоплений мережею” змінили його на недостатнє охоплення.

2. Провели 17 експедицій з планування нових смарагдових сайтів.

3. Розробили клопотання про оголошення додаткових 147 територій Емеральд (загалом близько 2,7 млн га). Долучились біля 60 чоловік.

4. Взяли участь в створенні експертної системи, що дозволяє визначати належність геоботанічних описів до типів оселищ (біотопів) та проводити інвентаризацію біотопів із залученням фітосоціологічних даних.

5. Стали учасниками розробки проекту Закону України “Про території Смарагдової мережі”, що перебуває нині на етапі затвердження (має відбутись на початку 2020 року).

6. Створили веб-додатки бази даних Смарагдової мережі України та започаткували таким чином національний веб-ресурс щодо Смарагдової

7. Провели тренінг щодо Смарагдової мережі для лісогосподарських підприємств Харківщини.

8. За нашими скаргами до Постійного Комітету Бернської конвенції було зупинено військові навчання у Чорноморському біосферному заповіднику. Також Бюро

конвенції рекомендувало українській владі призупинити проект до часу, поки експерт, призначений органами Бернської конвенції, проаналізує документацію з оцінки впливу цього проекту на довкілля, що планується на 2020 рік. Всього розглядається 6 скарг про порушення у смарагдових сайтах, підготовлених нами (додаткові матеріали). Поширювали інформацію про мережу Емеральд на наукових конференціях.

9. Видано 2 посібника: Проектування і збереження територій мережі Емеральд: Методичні матеріали та Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд України.

Напрямок “Природно-заповідний фонд”

1. Стали учасниками створення нових національних парків, як учасники адвокаційної кампанії, автори наукових обґрунтувань та ініціатори створення національних парків. Серед 12 Указів Президента про створення або розширення територій ПЗФ, що підписав П. Порошенко та 2 які підписав В.Зеленський, створення НПП “Кам'янська Січ” та розширення НПП “Олешківські піски” є надбанням членів UNCG.

2. На Чернігівщині створено заказник загальнодержавного значення “Мурав’ївський” (1095,6832 га), а на Київщині заказник місцевого значення “Прибірський” (250 га) - за обґрунтуваннями членів Групи. Також у Києві були створені заказники “Осокорківські луки” та “Солом'янський парк”, до підготовки обґрунтувань щодо яких були залучені члени Групи. На Миколаївщині створені ландшафтний заказник «Міщанська балка» у Первомайському районі площею 96,72 га; ландшафтний заказник «Каньйон річки Чичиклія» в Веселинівському районі загальною площею 115,44 га; ландшафтний заказник «Сергіївський» в Братському районі загальною площею 87,66 га; ландшафтний заказник «Новобірзулівський» в Баштанському районі загальною площею 81,43 га; ландшафтний заказник «Христофорівські плавні» в Баштанському районі загальною площею 1094,82 га; ландшафтний заказник «Лагодівський» в Казанківському районі загальною площею 138,16 га. Загальна площа створених на Миколаївщині об'єктів становить 1614,23 га. Також на Черкащині створено ландшафтний заказник “Лихолітський” площею 52 га.

Консультації Групи допомогли створенню заказника “Торфовище Білогорща” на Львівщині.

3. Протягом року проводили чисельні експедиції з виявлення нових перспективних територій природно-заповідного фонду. В тому числі провели комплексну експедицію до північної Кіровоградщини та комплексне дослідження проектованого НПП “Приірпіння та Чернечий ліс”, в результаті чого підготовлено проект його зонування.

4. Підготували нові клопотання про створення об'єктів природно-заповідного фонду. В межах Миколаївської області ландшафтних заказників "Балка Глибока", "Райдолинський степ" та обґрунтували розширення заказника "Черталківський" (<http://uncg.org.ua/zakaznyky/>), “Зелениця” (Закарпаття), “Нівецький”, “Лужки”, “Міщанський” (Київщина), “Спадщанський ліс” (Сумщина), “Миропільський” (Житомирщина), “Урочище Марковського” (Полтавщина), “Пожежний ліс” та “Бучина” (Вінничина), розширення РЛП “Партизанська слава” та заказника “Труханів острів”, заказники “Горбачиха”, “Биківнянські ліси”, “Ліси ВДНХ”, “Острів Галерний”, “Шапарнянські дуби”, “Троещинські луки” (Київ), “Кам'янський Ізюмський”, “Савинська долина”, “Мокрий та сухий Ізюмці”, “Треківка”,

“Близуноківсько-Барвінківський”, “Бишкінські степи”, НПП “Ізюмська лука” (Харківщина) та “Бескиди” (Львівщина).

5. За нашими скаргами розпочаті кримінальні провадження за фактами джипінгу у заказнику “Межигірсько-Пуца-Водицький”, а також включення території заказника “Острів Жуків” до генерального плану смт Козин (№4201911200000822).

6. До Регіональної програми формування та розвитку екологічної мережі Донецької області на період 2019-2022 роки включено розширення НПП “Меотида”, а до проекту Генплану Києва - 6 проєктованих заказників, запропонованих Групою (хоча в цілому цей проєкт Генплану ми не підтримуємо, адже він некоректно відображає межі заказника “Острів Жуків” та має на меті узаконення забудови озелених територій загального користування)..

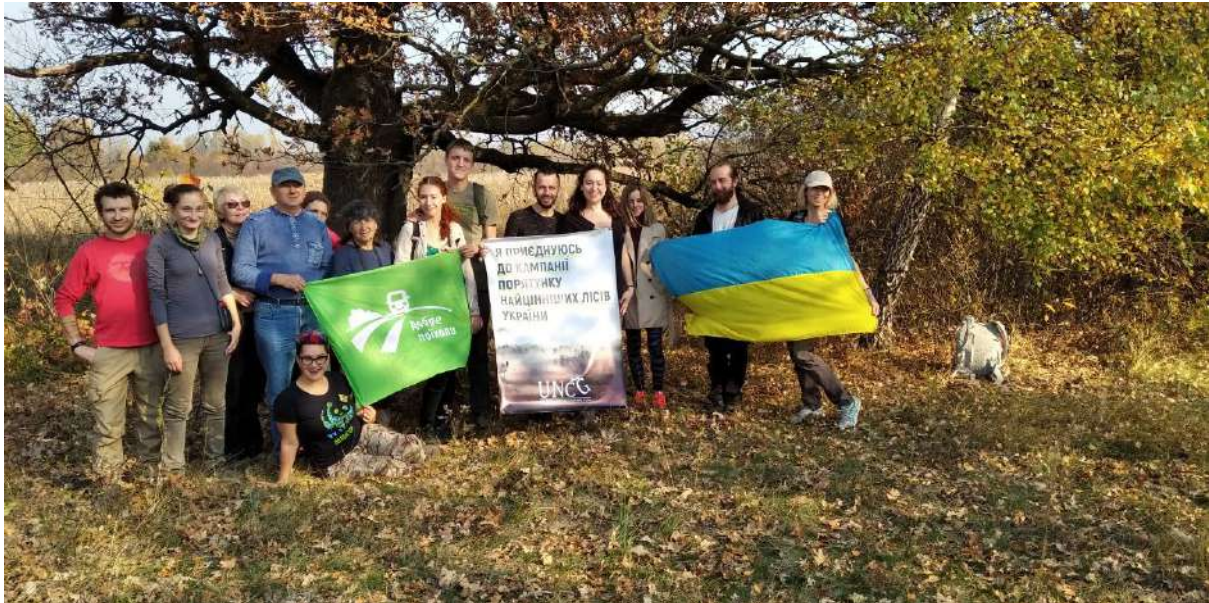
Напрямок “Біорізноманіття”

1. 9 членів УПГ виступили авторами 6-го національного звіту України про виконання конвенції з охорони біологічного різноманіття (https://menr.gov.ua/files/images/news_2019/31102019/CBD_all_UKR-fin.pdf).

2. За нашими скаргами розпочаті кримінальні провадження за фактами відлову червонокнижних кумок на Закарпатті.

Напрямок “Охорона лісів”

1. Під час кампанії із захисту цінних лісів України ми провели відкриту лекцію про зародження екологічного руху, а також пізнавальну екскурсію «Праліс між озерами Конча і Заспа». На кожній з подій ми розповіли слухачам про проблеми українських лісів та можливі шляхи їх вирішення.

На своїй сторінці в мережі Facebook ми опублікували близько 25 дописів, присвячених проблемам українських лісів. У середньому один такий пост бачили як мінімум 2700 людей. Кількість підписників на нашій сторінці у Facebook зросла на 3000, а тижневе охоплення сторінки становить приблизно 40000. Цей показник відносний, але ще рік тому він був удвічі менший. Це означає, що ще більше людей слідкують за природоохоронними новинами та викликами. Наш сайт також поповнився цікавими аналітичними статтями.

Ми активно висвітлювали українські екопроблеми в ЗМІ. Лише за 6 місяців у медіа з'явилося близько 30 матеріалів за участю наших експертів.

2. Спільно з іншими природоохоронними організаціями, домоглися обмеження санітарних рубок в ландшафтному заказнику “Савранський ліс” в Одеській області;

3. Провели польові та документальні перевірки дотримання природоохоронних вимог у більш ніж 20 лісгоспах України та надали інформацію про виявлені порушення контролюючим органам.

Напрямок “Оцінка впливу на довкілля”

1. Долучились до кампанії, результатом якої став висновок щодо розчистки русла р Мжа такий, що відповідає інтересам природи а також негативний висновок щодо рубок в межах НПП” Гомільшанські ліси”.

2. Долучились до кампанії захисту заказника “Балка Північна Червона” (м. Кривий Ріг) на територію якого було видано висновок ОВД, що дозволяв розробляти тут кар'єр. Після розголосу проблеми діяльність була заборонена рішенням обласної ради.

Інші ініціативи

1. Створили веб-сайт громадської організації з демократичної республіки Конго «Paradis des Primates», що займається порятунком людиноподібних мавп - <http://www.paradis-des-primates.org>. 3 Організацією укладено угоду про партнерство. Підтримуємо сайт.

2. Допомогли поповнити бібліотеку створеного за ініціативою членів Групи національного парку “Нижньодніпровський” важливими виданнями з заповідної справи.

3. Провели серію тренінгів (загалом 11) для підвищення інституційної спроможності та професійного рівня громадських природоохоронних організацій (опис), який відвідали понад 80 представників еко НУО.

4. Стали співорганізатором Школи Природоохоронця в НПП “Слобожанський”.

5. Стали учасниками оргкомітету 6 Міжнародного конкурсу фотографій заповідних територій “Вікі Любить Землю”.

6. Стали партнерами літньої школи, організованої МБО “Екологія-Право-Людина” з питань охорони біорізноманіття а також вебінару з природних кліматичних рішень, лекції для студентів Чигиринського педтехнікуму та 2 лекції в Національному університеті Києво-Могилянська академія.

7. Організували презентації чотирьох книжок, виданих 2019 року.

Навчання членів Організації

13 членів організації стали учасниками тренінгу з розвитку мережі Емеральд, що пройшов в травні у Польщі. Також під час тренінгу було проведене стратегічне планування організації.

Член організації пройшла навчання на курсі з морського права та екологічного менеджменту «IOI Training Programme on Regional Ocean Governance for the

Mediterranean, Black, Baltic and Caspian Seas» в Міжнародному інституті океану (Мсіда, Мальта) та Мальтійському університеті (University of Malta, International Ocean Institute – IOI).

Власні видання Організації (посилання на веб-версії (по 2019 р. включно):

1. Василюк О., Борисенко К., Куземко А., Марущак О., Тестов П., Гриник Є. Проектування і збереження територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі). Методичні матеріали / Кол. авт., під ред. Куземко А. А., Борисенко К. А. – Київ: «LAT & K», 2019. – 78 с.
2. Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України («тіньовий список», частина 2) / Кол. авт., під ред. Борисенко К. А., Куземко А. А. – Київ: «LAT & K», 2019. – 234 с.
3. Знахідки рослин і грибів Червоної книги та Бернської конвенції (Резолюція 6). – Т. 1 / наук. ред. А. А. Куземко. – Київ – Чернівці : Друк Арт, 2019. – 496 с. – (Серія: «Conservation Biology in Ukraine» ; вип. 11).
4. Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 7, Т. 3.). – Київ, 2019. – 416с.
5. Пам'ятки природоохоронної літератури України. Антологія українських видань, присвячених охороні природи початку ХХ століття (1914-1932) / Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 12. – Київ: LAT & K, 2019. – 330 с.
6. «Біорізноманіття степової зони України: вивчення, збереження, відтворення» (з нагоди 10-річчя створення національного природного парку «Меотида») // Праці науково-технічної конференції (с.Урзуф, 16-18 жовтня 2019 року) / Серія «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 13 – Слов'янськ: Видавництво «Друкарський двір», 2019. – 316 с.
7. Михайло Юхимович Михалко. Автобіографія: політична та екологічна / Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 14. – Київ, 2019. – 64 с.
8. 50 рідкісних рослин Сумщини. Атлас-довідник / Сергій Панченко, Вікторія Іванець. – Чернівці, 2019. – 64 с.
9. Чиярецький П., Паславська А. Посібник з оцінки впливу вітроелектростанцій на птахів (адаптований переклад з польської). – Київ, 2019. – 24 с.
10. Фотоальбом “Свидовець та Боржава”
11. Фотоальбом “НПП Кам'янська Січ”
12. Фотоальбом “НПП Олешківські піски”
13. Фотоальбом НПП “Слобожанський”
14. Календар “Неруковтвірні скарби України”

Наукові та популярні публікації членів Групи з тематики охорони природи

Представництво

Члени UNCG залучені до діяльності низки міжнародних робочих груп та організацій, є членами національних робочих груп та комісій, членами науково-технічних рад установ природно-заповідного фонду.

Колегіальні органи, створені державними установами України, до яких входять члени UNCG:

1. Національна робоча група з охорони природи (з 2015 р.)¹
2. Координаційна рада з питань формування національної екомережі[53] (з 2010 р.)
3. Постійні комісії Київської ОДА з питань заповідної справи та з питань створення національних парків² (з 2009 р.)
4. Робоча група з питань розвитку заповідної справи.³
5. Робочою групою щодо координації діяльності під час військових навчань та інших дій підрозділів Міністерства оборони України на територіях природно-заповідного фонду (з 2017 р.)⁴

Колегіальні та дорадчі органи у сфері заповідної справи, моніторингу та охорони біорізноманіття, до складу яких входять члени ГО «УПГ»:

1. **Національна робоча група з охорони природи**, Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2014 № 321 (з 2015 р.; входять Василюк О., Костюшин В., Куземко А.);
2. **Координаційна рада з питань формування національної екомережі**, Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України України №462 від 03.12.2015 "Про внесення змін до персонального складу Координаційної ради з питань формування національної екомережі" (з 2010 р., входить О. Василюк)
3. **Робоча група з питань розвитку заповідної справи**, Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України №235 від 30.06.2016 року "Про створення Робочої групи з питань удосконалення діяльності у сфері заповідної справи" (з 2016, входить О. Василюк).
4. **Робоча група щодо координації діяльності під час військових навчань та інших дій підрозділів Міністерства оборони України на територіях природно-заповідного фонду**, Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України №1 від 06.01.2017 Про створення робочої групи щодо координації діяльності під час військових навчань та інших дій підрозділів Міністерства оборони України на територіях природно-заповідного фонду" (з 2017 р., входить О. Василюк)
5. **Постійна комісія Київської ОДА з питань створення національних парків**, Розпорядження голови Київської ОДА від 15.05.2009 №375 «Про деякі питання створення національних природних парків у Київській області» (з 2009, О. Василюк).
6. **Басейнова рада Середнього Дніпра** (з 2018, входить 1 представник ГО «УПГ»)⁵.
7. **Басейнова рада Сіверського Дінця та нижнього Дону** (Гончаров Г.).
8. **Національна комісія з питань Червоної книги України при Академії наук України** (Ходосовцев О., Костюшин В., Некрасова О.).
9. **Національна комісія з питань захисту диких тварин України** (Василюк О., Некрасова О.).

¹ Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2014 № 321

² Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України України №462 від 03.12.2015 "Про внесення змін до персонального складу Координаційної ради з питань формування національної екомережі"

³ Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України №235 від 30.06.2016 року "Про створення Робочої групи з питань удосконалення діяльності у сфері заповідної справи"

⁴ Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України №1 від 06.01.2017 Про створення робочої групи щодо координації діяльності під час військових навчань та інших дій підрозділів Міністерства оборони України на територіях природно-заповідного фонду"

⁵ http://buvrd.org.ua/basieinova_rada

0. Наукова рада Міністерства освіти і науки України, секція охорони навколишнього середовища (Мойсієнко І., Ходосовцев О.)

11. Координаційна рада при Херсонській обласній державній адміністрації з питань природно-заповідної справи (Мойсієнко І.)
12. Міжвідомча робоча група щодо інвазійних чужорідних видів при Міністерстві екології та природних ресурсів України (Куцоконь Ю.)
13. Комісія з питань біорізноманіття і природоохоронних територій Басейнової ради Південного Бугу (Артамонов В.А., Костюшин В.А., Куземко А.А.)

Представництво членів ГО «УПГ» у науково-технічних радах установ природно-заповідного фонду (зазначена лише участь основних виконавців)

1. Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський» - Панченко С.М.
2. Національний природний парк «Голосіївський» - Василюк О.В.
3. Національний природний парк «Слобожанський» – Василюк О., Гончаров Г.
4. Національний природний парк «Дворічанський» – Василюк О., Гончаров Г.
5. Національний природний парк "Меотида" – Василюк О.
6. Національний природний парк "Джарилгацький" – Василюк О.,
7. Поліський природний заповідник – Василюк О.,
8. Національний природний парк "Кармелюкове Поділля" – Куземко А.
9. Національний природний парк «Олешківські піски» - Ходосовцев О., Мойсієнко І.
10. Національний природний парк «Нижньодніпровський» - Ходосовцев О., Мойсієнко І.,
11. Національний природний парк «Гомільшанські ліси» - Гончаров Г.
12. Національний природний парк «Білобережжя Святослава» - Мойсієнко І.
13. Біосферний заповідник «Асканія-Нова» - Ходосовцев О., Мойсієнко І., Шаповал В.
14. Національний природний парк «Бузький Гард» - Артамонов В., Куземко А.,
15. Природний заповідник «Сланецький степ» - Куземко А.

Міжнародні організації, до яких входять члени UNCG:

- [Eurasian Dry Grassland Group](#) (індивідуально 8 членів)
- [International Association for Vegetation Science](#) (з 2008)
- [European Vegetation Survey](#) (р 2008)
- [European Vegetation Classification Committee \(EVCC\)](#) (з 2017)
- [Societas Europaea Herpetologica](#) (з 2019)
- [Соціально-Екологічний Союз](#) (з 2019)
- [International Ocean Institute \(IOI\), Ocean Ambassador](#) (з 2019)

Редакційні колегії періодичних видань:

- Редакційна колегія журналу «[Степной бюллетень](#)» з 2010 р.
- Редакційна колегія журналу «[Palearctic grasslands](#)» з 2017 р.

- Редакційна колегія журналу “Чорноморський ботанічний журнал”
- Редакційна колегія журналу “<https://vcs.pensoft.net/> (VCS)” з 2019 р.
- Редакційна колегія журналу “Biologia” з 2017 р.
- Редакційна колегія журналу “Acta Botanica Hungarica” з 2016 р.

Також, двоє членів організації є помічниками-консультантами депутата Верховної Ради України, члена екологічного комітету Овчиннікової Ю.Ю. а також двоє - у наглядовій раді проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні».